

BIBLIOTECA PÚBLICA PER A TOTHOM

Infància i diversitat funcional: el dret a la lectura pública

1. Nom

Biblioteca pública per a tothom. Infància i diversitat funcional: el dret a la lectura pública.

2. Descripció

Infància i diversitat funcional és un projecte que pretén oferir un espai de lectura accessible, donar suport a la inclusió de les persones amb diversitat funcional a través d'un centre d'interès infantil i diverses activitats de participació i/o visualització d'aquest col·lectiu.

3. Diagnosi prèvia i justificació del projecte

Les biblioteques públiques tenim un paper fonamental a la societat i és la nostra obligació atendre dintre del nostre àmbit a tots els ciutadans i ciutadanes. És patent que encara hi ha molt camí per recórrer fins oferir un servei lector igualitari als infants amb necessitats educatives especials i/o discapacitats i les seves famílies per part de les biblioteques públiques però aquest projecte pretén ser una petita aportació en aquesta titànica missió per part de la **Biblioteca Pública Josep Janés i Olivé i la Xarxa de Biblioteques Públiques de L'Hospitalet de Llobregat**.

Aquest projecte es va iniciar l'any 2006 des d'una motivació professional i personal i s'ha pogut dur a terme gràcies a l'indispensable treball conjunt amb el Servei de Biblioteques de L'Hospitalet de Llobregat. Hem intentat al llarg d'aquests anys ampliar el ventall de lectures per a infants amb necessitats especials, crear una oferta de lleure dels infants amb discapacitats (tenint en compte que la oferta editorial per a aquest col·lectiu és minsa) i crear un punt de coneixement que doni resposta a les necessitats informatives dels seus familiars, amics, mestres, etc.,

La biblioteca pública ha de ser universal, accessible i inclusiva.

Al manifest de la IFLA/UNESCO sobre la Biblioteca Pública s'especifica que la biblioteca pública ha d'oferir serveis i materials especials per als usuaris que per una raó o altre no poden fer servir els serveis i materials ordinaris, per exemple, minories lingüístiques, persones amb discapacitat o persones a hospitals i presons.

4. Objectius

- Oferir serveis de lectura pública accessibles a infants amb diversitat funcional.
- Donar visibilitat i eines de coneixement als infants sobre la diversitat funcional.
- Oferir informació divulgativa i educativa sobre infància i diversitat funcional a familiars i educadors/es.

5. Col·lectiu al qual s'adreça

S'adreça a infants en general, amb o sense discapacitat o necessitats educatives específiques, als seus familiars, educadors/es i les persones interessades en aquest tema.

6. Línies estratègiques d'actuació

a) Centre d'interès de literatura infantil i diversitat funcional

Consta de:

- **Llibres inclusius:**

Ja siguin adaptats a diferents necessitats lectores com són els llibres en llengua de signes, els llibres que fan servir el sistema pictogràfic de comunicació, audiollibres, llibres de lectura fàcil. Com llibres infantils que per les seves característiques són accessibles per a diversos col·lectius amb dificultats lectores: contes que presenten situacions de la vida quotidiana, on els lectors es poden sentir identificats amb el protagonista, el seu llenguatge és senzill, les il·lustracions són clarificadoras

del text i del context de la història, contes tàctils, llibres de fotografies, llibres amb solapes que ajuden a comprendre les relacions causa-efecte, les relacions espacials o temporals, les relacions entre personatges, objectes, etc.

- **Jocs educatius** per a treballar la memòria, la comprensió relacional de diferents objectes, seqüències, etc.
- **Fons de literatura infantil sobre la diversitat funcional:** hi formen part contes infantils llur argument tracta la diversitat funcional des d'una perspectiva actual i integradora. Per altra banda, també disposen de contes infantils que a través de la metàfora o la fàula expliquen la diversitat funcional.
- **Llibres dirigits a familiars de caràcter divulgatiu** sobre diferents discapacitats i necessitats educatives especials. Aquests estan ubicats a centre d'interès *Racó de mares i pares* de la sala infantil de la Biblioteca.
- **Llibres dirigits a mestres i altres educadors/es.** Aquests estan ubicats al centre d'interès *Racó del mestre* de la sala infantil de la Biblioteca.

b) Exposició Infància i diversitat funcional

El centre d'interès s'acompanya d'una exposició de 14 plafons mida DIN-A2 estructurada en diferents apartats segons els continguts del centre d'interès.

c) Guia Diversitat funcional

L'any 2008 la Xarxa de Biblioteques de L'Hospitalet va publicar la primera [**Diversitat funcional. Guia de recursos per a pares, mares, familiars i mestres sobre infants amb discapacitats i/o necessitats educatives específiques.**](#) La qual es va presentar a nivell de ciutat.

Des de llavors, s'ha anat actualitzant anualment amb l'adquisició de nous llibres, materials educatius i pel·lícules.

d) Dinamització

☞ **Hores del conte accessibles i inclusives** anomenada **Un viatge sensorial** a càrrec de la narradora Elisabeth Ulibarri que va iniciar aquest projecte fa uns anys després d'uns anys de treball amb els alumnes de l'escola d'educació especial Esclat. Dirigida indistintament a nens i nenes amb o sense pluridiscapacitat.

☞ **Visita escolar dirigida a centres d'educació especial**

Programada l'any 2015 per a les escoles d'educació especial del municipi a través del programa de gestió interna de l'Ajuntament a la qual també s'hi va incloure la narració *Un viatge sensorial*.

e) Activitats de visualització i coneixement de la diversitat funcional

Des de fa 6 anys realitzem un cicle d'activitats al mes de desembre coincidint amb el Dia Internacional de les Persones amb Discapacitat (3 de desembre) que s'emmarquen en la programació municipal per commemorar el Dia Internacional de les Persones amb Discapacitat.

L'any 2014 hem encetat una nova hora del conte per a infants a càrrec del Grup Indi de l'Esplai Pubilla Casas Can Vidalet d'adults amb discapacitat intel·lectual. Aquest any 2015 per motius aliens a la biblioteca s'han deixat de realitzar.

L'any 2015 s'han iniciat contes a càrrec d'un grup de teatre de malalts mentals pertanyents a [Germanes Hospitalàries Benito Menni](#) de forma estable a totes les biblioteques de L'Hospitalet de Llobregat.

f) Assessorament

Assessorem sobre lectures infantils que poden ajudar a treballar diverses competències en els infants.

g) Préstec de lots a escoles i entitats

Sota demanada preparam lots del centre d'interès per a entitats i escoles que així ens ho demanen segons necessitats o interessos dels infants.

h) Participació en projectes de nivell regional

-Participació en l'elaboració de la guia [Calaix de la diversitat: recursos per a infants i joves amb discapacitat](#). Materials disponibles a les biblioteques públiques de Catalunya del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

-Acceptació de la comunicació *Biblioteques de L'Hospitalet obertes a tothom. Cinc programes per a la inclusió de les persones amb diversitat funcional* a les 14es Jornades Catalanes d'Informació i Documentació, a la qual es descriu aquest projecte.

7. Fases de desenvolupament

El projecte s'inicia l'any 2006.

Les següents fases del projecte estan consolidades:

- Creació del centre d'interès.
- Creació de la guia *Infància i diversitat funcional*.
- Creació de l'exposició *Infància i diversitat funcional*.
- Adquisició de jocs educatius per treballar necessitats educatives especials.
- Dinamització i difusió del centre d'interès.

Actualment, ens trobem en fase d'expansió i actualització:

- Ampliació del fons del centre d'interès.
- Actualització de l'exposició.
- Exploració de noves activitats.
- Establiment de noves col·laboracions.

8. Pla de comunicació i difusió

a) Presentació de la guia i del centre d'interès

- Presentació de la publicació de la guia a nivell municipal. Any 2008.
- Presentació del projecte a la Comissió Tècnica de Professionals de L'Hospitalet que treballen en serveis i entitats per a persones amb discapacitat. Any 2009.
- Participació a les Jornades del Dia Internacional de les persones amb Discapacitat de L'Hospitalet de Llobregat. Any 2011.
- Presentació del projecte al Seminari d'educació especial USEE de L'Hospitalet de Llobregat. Any 2012.
- Exposició anual *Infància i diversitat funcional* a la biblioteca.

b) Difusió de la guia

- Pàgina web de la [Biblioteca Josep Janés a l'Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat](#).
- Pàgina web de la [Biblioteca Josep Janés a la Biblioteca Virtual de Diputació de Barcelona](#).
- [ISSUU de la Biblioteca Josep Janés](#).
- A través del [Twitter de la Xarxa de Biblioteques de L'Hospitalet](#).

c) Préstec de l'exposició i materials

Préstec de l'exposició i materials a diferents biblioteques públiques:

- Biblioteca Can Sumarro de L'Hospitalet de Llobregat. Any 2014.
- Biblioteca Pública Cal Gallifa en ocasió de la celebració de la [Fira de les capacitats DISCAT](#) celebrada a l'octubre de l'any 2014.
- Biblioteca Pública Bellvitge de L'Hospitalet de Llobregat. Any 2015.

d) Difusió de les activitats a través de:

- Cartells, targetes de presentació, punts de llibre i flyers.
- Pàgina web de la Biblioteca Josep Janés de l'Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat.
- Butlletí electrònic de la Xarxa de Biblioteques Públiques de L'Hospitalet.
- La pàgina web de la Biblioteca Josep Janés de Biblioteca Virtual de Diputació de Barcelona.
- Usuaris del mailing de la base de dades de l'Ajuntament de L'Hospitalet.
- Entitats i contactes relacionats amb la diversitat funcional a nivell municipal i provincial.
- El bloc [CID](#) de la Biblioteca de Sant Boi de Llobregat sobre discapacitat.
- Twitter de la Xarxa de Biblioteques Públiques de L'Hospitalet. @BibliotequesLH

9. Agents amb el quals es col·labora

Des de l'any 2006 hem col·laborat amb aquests agents:

- [Biblioteca Pública Jordi Rubió i Balaguer](#) de Sant Boi de Llobregat especialitzada en discapacitat.
- [Centre de Recursos Pedagògics de L'Hospitalet](#).
- Esplai Pubilla Casas Can Vidalet. Grup Indi d'adults amb discapacitats intel·lectuals.
- [Federació ECOM](#).
- [Grupo Sifu](#) d'integració laboral de persones amb discapacitat. De forma trimestral la Biblioteca realitza recomanacions de lectures i cinema.
- [Idibell](#) (Institut de Recerca Biomèdica de Bellvitge).
- [Associació de Suport M3](#) L'Hospitalet de Llobregat.
- Mestres d'educació especial de L'Hospitalet de Llobregat.
- Negociat de promoció i participació de les persones amb discapacitat de L'Hospitalet de Llobregat.
- [Hoptoys](#) empresa que es dedica a les joguines accessibles i adaptades ens ha proporcionat un lot de materials per l'exposició de l'any 2014.
- Germanes Hospitalàries Benito Menni.
- Escola d'educació especial Estel Can Bori, la biblioteca acull a un alumne en pràctiques.
- Servei d'Informació Selectiva del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

10. Accions realitzades fins al moment

- **Adquisició permanent de nous llibres per ampliar el centre d'interès.**

La compra de llibres respon a demandes de familiars i mestres d'educació especial amb els quals la biblioteca té contacte.

També es realitza una selecció de llibres a través de diverses fonts especialitzades en literatura infantil i educació especial com editorials ([CEPE](#), [Lebón](#), [Kalandraka](#), [Graó](#), etc.), publicacions periòdiques sobre LIJ ([Clij](#), [Peonza](#), etc.), bases de dades, centres de documentació [especialitzats en discapacitat \(el Centro Español de Documentación sobre Discapacidad-CEDD, Servicio de información sobre discapacidad-SID\)](#) i blocs especialitzats ([Discalibros](#), [BiblioDiversia](#)), l'[Associació de Lectura Fàcil](#), etc.

- **Actualització de la guia *Infància i diversitat funcional* anualment.**
- **Exposició Infància i diversitat funcional.**

Al desembre es programa l'exposició a la sala polivalent de la biblioteca juntament amb els materials del centre d'interès. L'exposició també la prestem amb una mostra de llibres significatius de cada plafó.

- **Hora del conte inclusiva [Un viatge sensorial](#)**

Fins llavors la manca d'oferta d'activitats infantils a la biblioteca pública per a aquest perfil d'usuari era total. Actualment s'han afegit a aquest projecte més narradores.

Es programa de forma permanent un cop per trimestre des de fa 3 anys.

En aquest fragment l'Elisabeth Ulibarri explica la filosofia i el funcionament d'aquestes narracions sensorials:

"Quan com a narradora/or et vols posar davant d'un públic inclusiu saps que pots trobar-te al mateix espai nens/es amb altes capacitats i amb nens/es que no et veuen, no et senten i que t'entenen a mitges. El repte és aconseguir que tots gaudeixin de l'experiència, i per fer-ho cal, sense perdre de vista el virtuosisme de la narració oral, aprofundir en la narració sensorial i en la narració emocional, cal dur-les a l'extrem sense mentides ni fingiments, tot plegat ha de servir per crear una experiència real, quan ho aconsegueixes, un nen/a afectat d'autisme et seguirà igual que qualsevol altre nen/a, i un nen/a afectat d'una lesió cerebral greu es podrà deixar portar pel conte i gaudirà l'experiència."

- **Activitats de visibilització i coneixement de la diversitat funcional.**
- **Programació anual al mes de desembre.**
Hem realitzat diverses activitats: taller de llenguatge de signes, *Llegir sense paraules*, joc de la diversitat, hora del conte sensorial, cinema i diversitat funcional per a adults i infants, conferències, etc.
- **Hora del conte grup Indi de l'esplai Pubilla Casas Can Vidalet d'adults amb discapacitat intel·lectual**
Realitzaran una hora del conte a la biblioteca de forma estable un cop per trimestre.
- **Hora del conte del grup de teatre de malalts mentals Benito Menni.**
- **Assessorament sobre lectures del centre d'interès i préstec de llocs.**

11. Resultats obtinguts

Per a l'equip de la Biblioteca Josep Janés i la Xarxa de Biblioteques de L'Hospitalet els resultats obtinguts que realment ens importen són qualitius.

- Augment d'usuaris que fan servir el centre d'interès ja sigui presencialment o a través del préstec interbibliotecari.
- Creació d'una oferta de narració oral per a infants amb discapacitat a L'Hospitalet de Llobregat.
- Augment de la visualització de la diversitat funcional a través de la literatura i les activitats a la Biblioteca.
- Espai de trobada i relació entre infants amb i sense pluridiscapacitat.
- Establiment d'una xarxa de contactes i col·laboracions estable per part de la Biblioteca.
- Extensió de l'hora del conte inclusiva a d'altres biblioteques de la Xarxa de Biblioteques de L'Hospitalet.

Indicadors quantitius.

- El centre d'interès disposa de 706 exemplars, als quals s'han de sumar els llibres *inclusius*. El fons ascendeix aproximadament a 900 exemplars. Aquest número suposa gairebé un **7% de la col·lecció infantil**.
- La **mitjana de préstecs** del centre d'interès des de gener fins al novembre (inclòs) de 2015 ha estat d'un **20%**, s'han prestat 700 documents.
- A continuació exposem el quadre d'activitats realitzades des de l'any 2008 fins el 2015 relacionades amb el centre d'interès de diversitat funcional. **La mitjana d'assistents per activitat és de 35.**

ACTIVITATS 2008-2014	NOMBRE D'ACTIVITATS	NOMBRE D'ASSISTENTS
Cinema	8	293
Conferències	7	200
Espectacles	2	144
Exposició	5	195
Hores del conte inclusives	8	290
Presentacions de llibres	2	46
Tallers	5	150
TOTAL ASSISTENTS	37	1318

11. Àmbits/accions a millorar

- La presència del projecte a les xarxes socials es un dels aspectes importants que cal explotar i treballar.
- Per altra banda, caldria incorporar eines adients per a la consulta TIC amb elements com perifèrics i programes d'accessibilitat.
- **I el més important**, cal fer un gran treball sostingut en el temps per arribar als familiars dels infants amb diversitat funcional, que molts d'ells ni tan sols es plantegen que la biblioteca pública pugui oferir lectures i serveis adients per als seus fills. Programar una oferta cultural o adquirir materials adients no implica l'augment d'usuaris amb diversitat funcional de forma automàtica i sense treballar-hi a fons la seva presència.

12. Accions previstes per l'any vinent

- Ampliació del centre d'interès amb nous documents i materials.
- Actualització de la guia amb les novetats adquirides per la biblioteca.
- Recerca de més recursos TIC com APP, aplicacions educatives i pàgines web adients per a infants amb dificultats d'aprenentatge, familiars i educadors.
- Actualització de l'exposició en format display.
- Hora del conte inclusiva al Mercat de Collblanc, ja realitzada aquest any 2015.
- Maleta de lectura infantil per a préstec *Cada nit un conte* sota demanda segons necessitats de l'infant.
- Estudi de viabilitat per incorporar elements comunicatius augmentatius i perifèrics d'accessibilitat als PC de la biblioteca.
- Fer ús de les xarxes socials per fer difusió del centre d'interès, activitats i altres informacions d'utilitat:

Pinterest: panells amb els continguts del nostre centre d'interès.

Literatura infantil i diversitat funcional, llibres accessibles, llibres per a familiars, llibres per a educadors/es i activitats. Pla en marxa.

Twitter: difusió de les activitats, recomanacions lectores, curació de continguts relacionats amb la lectura i la diversitat funcional. S'està duent a terme al Twitter de la Xarxa de L'Hospitalet.

13. Accions que es pensen dur a terme per consolidar el projecte

- Elaboració d'una guia de lectura fàcil explicativa dels serveis de la Biblioteca.
- Presentació del projecte a l'Observatori Europeu de Ciutats i Pobles per a tothom.
- Compra de materials educatius per a estimular els infants amb discapacitat.
- Establir nous contactes amb entitats i associacions.

14. Pressupost

La Biblioteca va comptar l'any 2015 amb el següent pressupost per part de l'Ajuntament de L'Hospitalet:

- Llibres: 4.520 €
- Audiovisuals: 3.680 €
- Llibres per a fons especials: 600 €
- Altres materials: difusió, compra de jocs, etc. 800 €
- Activitats: 15.000 €

**D'aquest pressupost la biblioteca dedica aproximadament un 10% al projecte.
Uns 2.400 € anuals.**

Dedicat als petits superherois i les petites superheroïnes

Irene Gálvez Domingo
Directora de la Biblioteca Josep Janés i Olivé
L'Hospitalet de Llobregat, 07 de desembre de 2015